

Natuurtoets

Zonneparken te Overberg

Toetsing Wet natuurbescherming en
Natuurnetwerk Nederland

projectnummer 0476840
definitief revisie 00
14 april 2022

Natuurtoets

Zonneparken te Overberg

Toetsing Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland

projectnummer 0476840

definitief revisie 00
14 april 2022

Auteurs

[Redacted]

Opdrachtgever

BHM Solar
Lucasbolwerk 10
3512 AH Utrecht

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
22-04-2022

beschrijving revisie 00
definitief

gecontroleerd

[Redacted]

[Redacted]

vrijgave

[Redacted]

[Redacted]

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Planvoornemen	2
1.3	Doel en onderzoeksvragen	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Soortbescherming	4
2.3	Gebiedsbescherming	5
2.3.1	Natura 2000	5
2.3.2	Provinciaal beleid - Natuurnetwerk Nederland	5
2.3.3	Provinciaal beleid - Groene contour	6
2.3.4	Provinciaal beleid - Weidevogelkerngebieden	7
2.4	Bescherming van houtopstanden	7
3	Methodiek	8
3.1	Algemeen	8
3.2	Bureauonderzoek	8
3.3	Terreinbezoek	9
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	9
4	Resultaten	10
4.1	Gebiedsbeschrijving	10
4.2	Beschermde soorten	11
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	11
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	12
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	17
4.3	Beschermde gebieden	18
4.3.1	Natura 2000-gebieden	18
4.3.2	Natuurnetwerk Nederland en Groene contour	19
4.3.3	Weidevogelkerngebieden	20
5	Toetsing	21
5.1	Effectbepaling plan	21
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	21
5.2.1	Vogels	21
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	22
5.3	Effecten op beschermde gebieden	24
5.3.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	24
5.3.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	24
5.3.3	Effecten op de Groene contour	24
5.3.4	Effecten op Weidevogelkerngebieden	24
6	Bronnen	25

Bijlage 1: Wettelijk kader

Conclusies en advies

BHM Solar is voornemens om in samenwerking met twee grondeigenaren twee zonneparken te realiseren in agrarisch gebied te Overberg. In het vigerende bestemmingsplan is deze ontwikkeling niet toegestaan. Hierdoor moet voor de ontwikkeling van het bestemmingsplan worden afgeweken. De beoogde ontwikkeling mag niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid omtrent het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden binnen het plangebied en de invloedsfeer daarvan. Tevens is inzicht gewenst in de effecten op deze beschermde natuurwaarden ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In deze sectie wordt samenvattend het advies weergegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde natuurtoets. Tevens is aangegeven of er binnen de kaders van de relevante wetgeving vervolgstappen benodigd zijn.

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de enkele in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn in het plangebied. In Tabel 1 is aangegeven welke soorten dit zijn en welke gevolgen de (mogelijke) aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor de beoogde ontwikkeling. Er is aangegeven of er sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming en onder welke voorwaarden het plan uitvoerbaar is.

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soortgroep	Mogelijke functie plangebied	Overtreding Wet nb?	Nader soort onderzoek nodig?	Is plan uitvoerbaar?
Algemene broedvogelsoorten	Mogelijk nestplaatsen	Nee	Nee, indien gewerkt wordt buiten broedseizoen	Ja, door te werken buiten het broedseizoen
Das	Mogelijk essentieel foerageergebied en/of onderdeel van belangrijke migratieroute	Mogelijk	Ja. Middels nader onderzoek wordt het belang van het plangebied voor de das in kaart gebracht	Indien een ontheffing van de Wnb benodigd is, dan is de verwachting dat deze verleend kan worden met aanvullende maatregelen
Steenmarter en boommarter	Mogelijk foerageergebied en/of migratieroute	Nee	Nee. Verstoring kan worden beperkt door te werken buiten de kwetsbare periode van mei-september	Ja, door te werken buiten de kwetsbare periode van mei-september

Conclusies: Beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland of overige provinciaal beschermde gebieden. Er is geen sprake van directe of indirecte aantasting van Natura 2000-gebied, NNN gebied of provinciaal beschermde gebieden ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Significante negatieve effecten zijn uitgesloten. Er is derhalve geen noodzaak voor vervolgstappen of een uitgebreidere toetsing. Zie ook Tabel 2.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN	Groene Contour en weidevogelkerngebieden
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Nee	Nee	Nee
Effecten?	Nee	Nee	Nee
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee	Nee	Nee
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Ja	Ja	Ja

Conclusies: Beschermde houtopstanden

Niet relevant; er is geen sprake van het kappen van bomen.

Algemene zorgplicht

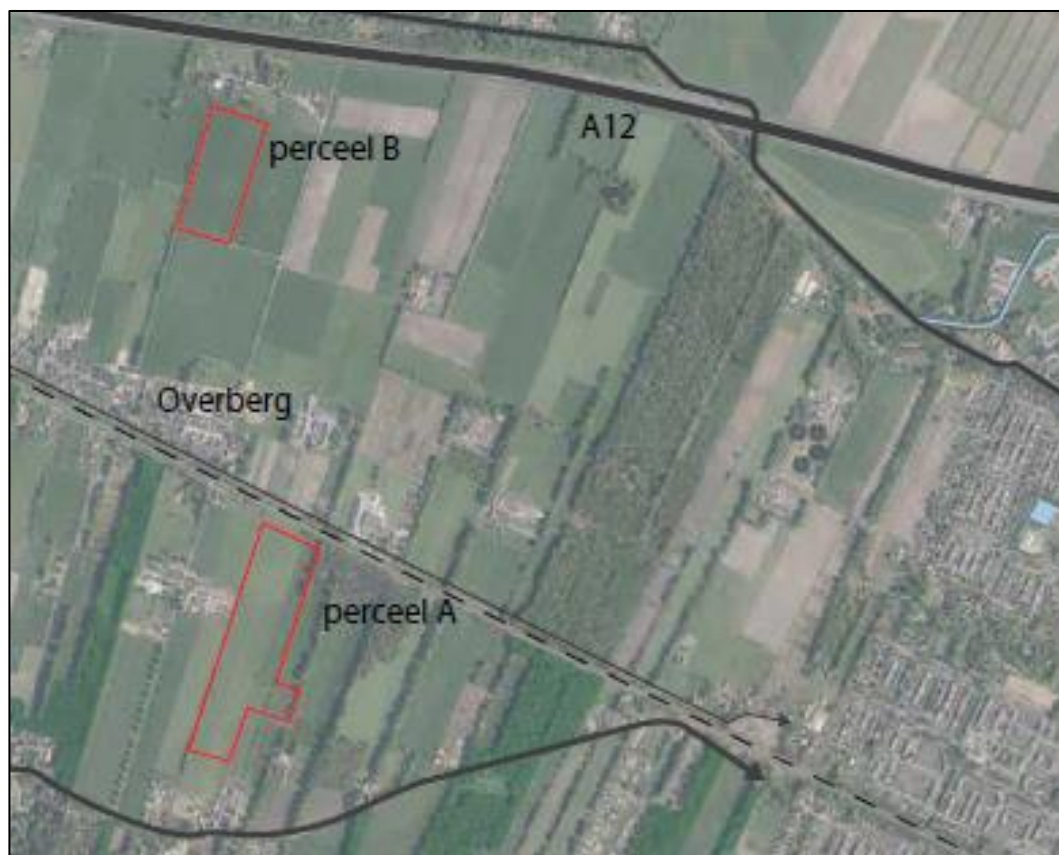
In de Wet natuurbescherming is een algemene zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig beschadigd, gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

BHM Solar is voornemens om in samenwerking met twee grondeigenaren twee zonneparken te realiseren in agrarisch gebied te Overberg. De twee locaties liggen ten zuiden van de A12 en ten westen van Veenendaal (zie figuur 1.1). Locatie A ligt ten oosten van de Eindseweg 5 en locatie B ligt ten zuiden van de Eindseweg 22a (gemeente Utrechtse Heuvelrug, Provincie Utrecht). Deze ontwikkeling is echter in het huidige bestemmingplan niet toegestaan. Om het project mogelijk te maken dient afgeweken te worden van het bestemmingsplan.

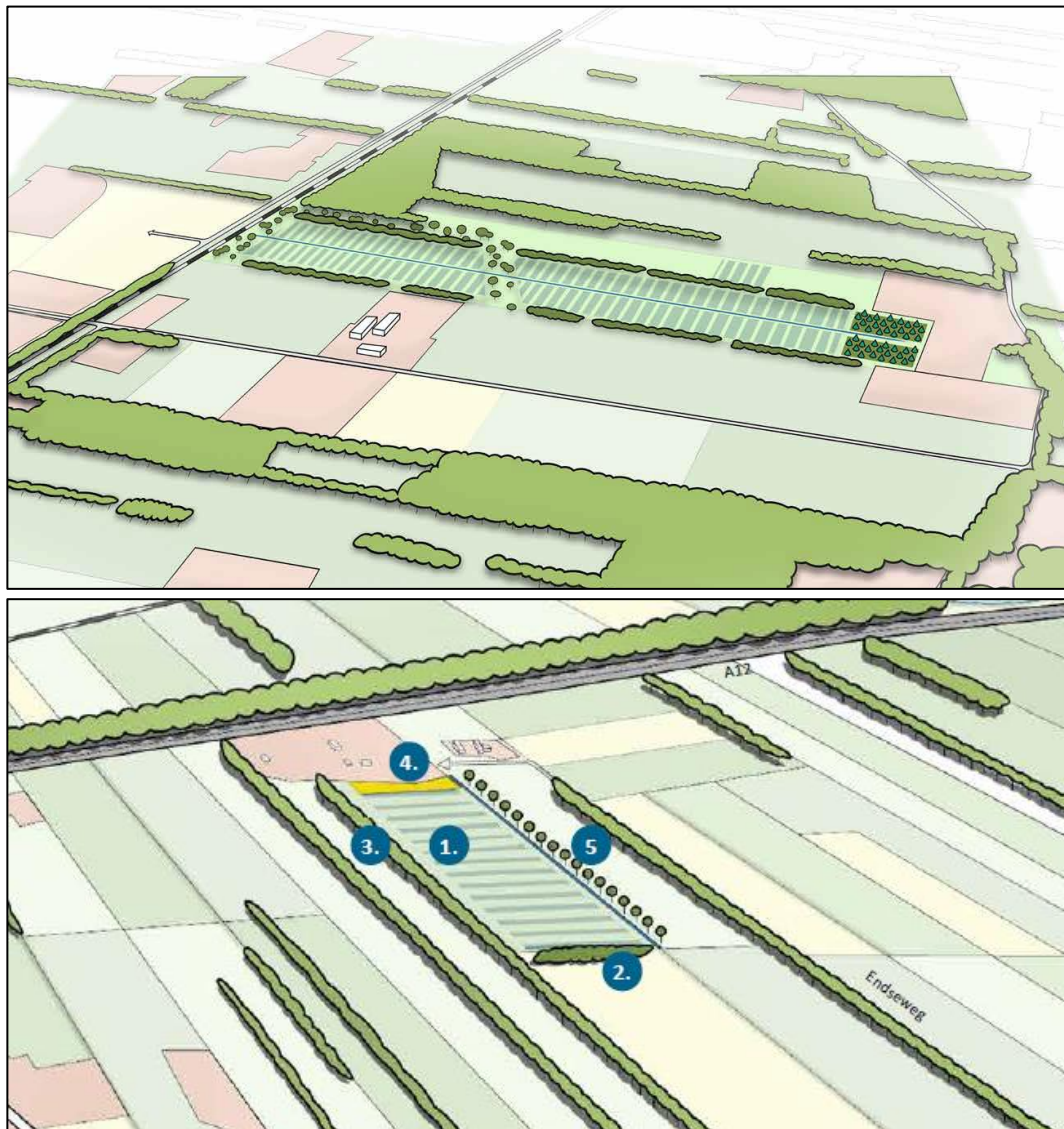
Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op soorten, gebieden en/of houtopstanden welke beschermd zijn binnen het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en/of het beleid omtrent het Natuurnetwerk Nederland. Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben voor beschermde natuurgebieden en/of beschermde flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden binnen het plangebied en de mogelijke consequenties op deze natuurwaarden ten gevolge van de beoogde ontwikkeling. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven en wordt beoordeeld of het plan uitvoerbaar is in het kader van de relevante natuurwetgeving.

Figuur 1.1. Globale ligging van de twee plangebieden (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Bron: verkregen via opdrachtgever.

1.2 Planvoornemen

De twee zonneparken zullen bestaan uit circa 35.500 semi transparante bifacial zonnepanelen in een oost-west opstelling met een hoogte van maximaal 1,5 m. Tezamen beslaan ze een oppervlakte van circa 11 hectare netto, waarvan 8,2 ha zonnepanelen, 1,8 hectare tussenstroken en 1 hectare wegen en infrastructuur. De bruto oppervlakte is 15 hectare. Rondom de zonnepanelen wordt hekwerk, mogelijk in combinatie met groene struiken of hagen, geplaatst met een open ruimte van 20-30 cm aan de onderkant die passage voor fauna mogelijk maakt. Er worden geen bomen gekapt en het groen tussen en rondom de agrarische velden blijft behouden. Daarnaast is het streven om de landschappelijke en natuurlijke waarden zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken. Voorbeelden van maatregelen ter bevordering van biodiversiteit betreffen het verlengen van bestaande houtwallen; realisatie van passage mogelijkheden (o.a. voor dassen en reeën); het ecologisch verrijken van delen met grasland onder en rondom de zonnepanelen door het inzaaien van bloem- en kruidenrijke mengsels, en het aanplanten van een rij met knotwilgen.

Figuur 1.2. Impressie van het zonnepark op perceel A (boven) en perceel B (onder). Het ontwerp ligt nog niet volledig vast. Bron: Principeverzoek zonneweide Overberg, BHM Solar en CB5.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de beoogde ontwikkeling met de Wet natuurbescherming en het beleid omtrent het Natuurnetwerk Nederland. De (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten, beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en beschermde houtopstanden wordt onderzocht. Daarnaast wordt bepaald of het plan uitvoerbaar is in het kader van de relevante wetgeving en of eventueel benodigde ontheffingen en/of vergunningen redelijkerwijs verkregen kunnen worden. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

Beschermde soorten:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit?
- Vinden er als gevolg van de beoogde ontwikkeling negatieve effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden?
- Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en zo ja, welke zijn dit?
- Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?

Beschermde gebieden:

- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden voor?
- Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop?
- Dienen vervolgstappen in de vorm van een compensatieplan opgesteld te worden?

Beschermde houtopstanden:

- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde houtopstanden voor?
- Zo ja, geldt er een meldingsplicht voor eventuele kapwerkzaamheden?
- Dienen vervolgstappen in de vorm van compensatie genomen te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het planvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst het plan aan de Wet natuurbescherming en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) vervangt per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. De Wnb omvat de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In de voorliggende Natuurtoets wordt niet ingegaan op de bescherming van houtopstanden aangezien er geen sprake is van kapwerkzaamheden die meldingsplichtig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming.

Naast gebieden die beschermd zijn vanuit de Wnb zijn er ook gebieden die planologisch of provinciaal beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (NNN), de Groene contour en weidevogelkerngebieden. De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn (art. 3.1);
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels (art. 3.5);
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (art. 3.10).

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of vogelsoorten met jaar rond beschermde nesten (categorie 1 t/m 5) aanwezig zijn in het plangebied.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen. Nesten en rustplaatsen mogen niet opzettelijk worden vernield, beschadigd of weggenomen. Eieren mogen niet worden vernield of geraapt. Daarnaast is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in bijlage 1).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Eieren mogen niet opzettelijk geraapt of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst samengesteld die niet gedekt wordt door de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in artikel 3.10, bijlage A en B van de Wnb (zie ook Bijlage 1, tabel B1, B2 en C). Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren en het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en onwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5 is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij de beoogde ontwikkeling het overtreden van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 of 3.10 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming bij de provincie waarin de ontwikkeling plaatsvindt noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend verschilt per categorie.

Het voorgaande geldt niet voor soorten die zijn vrijgesteld door het bevoegd gezag. Bij voorliggende toetsing is de provincie Utrecht bevoegd gezag. In de provincie Utrecht gelden geen uitzonderingen op de landelijk vrijgestelde soorten van artikel 3.10 onderdeel A (zie Regeling Natuurbescherming, [Bijlage 13](#)). In de provincie geldt voor deze landelijk vrijgestelde soorten, ook een vrijstelling. Voor deze soorten geldt enkel de zorgplicht.

Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren nooit onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld gewerkt te worden op een manier dat dieren kunnen ontsnappen. Tevens kan het nodig zijn om soorten te verplaatsen. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende Beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Provinciaal beleid - Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. De benoeming van het NNN is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming en heeft als doel bedreigde flora en fauna in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen,

kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Dit faciliteert betere verspreiding van planten over verschillende natuurgebieden, en creëert betere migratieroutes tussen natuurgebieden voor dieren. Het geheel van deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het Natuurnetwerk Nederland kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Op 1 april 2021 is de Interim Omgevingsverordening in werking getreden in provincie Utrecht. Hierin zijn regels voor het NNN opgenomen in hoofdstuk 6, paragraaf 6.1 artikel 6.1 t/m 6.6. Voor de natuurgebieden die behoren tot het NNN geldt het 'Nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe ontwikkelingen niet zijn toegestaan als deze nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij sprake is van:

- a) ruimtelijke ontwikkelingen vanwege een groot openbaar belang, waarbij er geen reële alternatieven zijn die het natuurnetwerk Nederland niet of minder aantasten;
- b) ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot aantasting worden gecompenseerd binnen een met die ruimtelijke ontwikkeling samenhangend gebied en met dusdanige activiteiten dat de uitvoering van die activiteiten gezamenlijk binnen 10 jaar resulteert in een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor het natuurnetwerk Nederland voor wat betreft kwaliteit, oppervlakte en samenhang;
- c) ruimtelijke ontwikkelingen in het natuurnetwerk Nederland die beperkt worden gewijzigd of worden toegevoegd, waarbij die wijziging of toevoeging noodzakelijk is voor de instandhouding van de bestaande bestemming

In deze gevallen moet schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade tijdig gecompenseerd worden. Het compensatiebeleid van het NNN wordt in Artikel 6.5 en 6.6 uiteengezet.

Het regime ter bescherming van het NNN kent in de provincie Utrecht geen externe werking. Dit houdt in dat alleen wanneer het plangebied binnen de grenzen van het NNN ligt, de effecten beoordeeld en eventueel gecompenseerd dienen te worden. Indien er ten gevolge van de beoogde ontwikkelingen effecten ontstaan in NNN gebieden die buiten de grenzen van het plangebied liggen (externe effecten), hoeft er niet gecompenseerd te worden.

2.3.3 Provinciaal beleid - Groene contour

In de provincie Utrecht zijn gebieden aangewezen als Groene Contour. In de Groene Contour wil de provincie Utrecht gronden omvormen tot natuurgebied om daarmee het Natuurnetwerk Nederland te versterken. Het gaat om een totale omvang van 3000 hectare. Na realisatie wordt de nieuwe natuur opgenomen in het NNN. Een ontwikkeling op gronden die zijn aangewezen als Groene contour bevat geen bestemmingen en regels die verstedelijking toestaan die tot gevolg hebben dat de mogelijkheid om nieuwe natuur te realiseren op gronden gelegen binnen de Groene contour worden beperkt en deze gronden daarmee niet meer of in mindere mate kunnen bijdragen aan uitbreiding en versterking van het natuurnetwerk Nederland, tenzij sprake is van nieuwe activiteiten en wijziging van bestaande activiteiten in verband met groot openbaar belang en:

- a) reële alternatieven die een verlies aan mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren voorkomen of beperken, ontbreken;
- b) het verlies aan mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren, zoveel mogelijk wordt beperkt;
- c) het overblijvende verlies aan mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren wordt gecompenseerd met de realisatie van nieuwe natuur binnen de Groene contour met een oppervlakte van tenminste de oppervlakte van het verlies aan mogelijkheden om nieuwe natuur te realiseren.

2.3.4 Provinciaal beleid - Weidevogelkerngebieden

Voor de weidevogels heeft de provincie Utrecht weidevogelkerngebieden aangewezen. In de Interim Omgevingsverordening is in artikel 6.12 regels opgenomen omtrent windturbines en zonnevelden. Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Weidevogelkerngebied kan bestemmingen en regels bevatten die realisatie van windturbines met een vermogen van 3 MW of meer toestaan, onder voorwaarde dat de kwaliteit van het leefgebied van de weidevogels aantoonbaar per saldo minimaal wordt behouden. Met betrekking tot zonnevelden kan een bestemmingsplan voor locaties binnen weidevogelkerngebied bestemmingen en regels bevatten die realisatie van opwekking van zonne-energie toestaan door middel van zonnevelden, onder voorwaarde dat de kwaliteit van het leefgebied van de weidevogels aantoonbaar per saldo minimaal wordt behouden.

2.4 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De provincie is het bevoegd gezag. De bescherming heeft enkel betrekking op houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb én die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb heeft geen betrekking op:

- a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
- b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
- c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
- d) Kweekgoed;
- e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- f) Het dunnen van een houtopstand;
- g) Het uit populieren, wilgen, essen of elsen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom Wnb of die een oppervlakte kleiner dan 1.000 m² hebben. Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid en is geregeld in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening. De mate van overlap kan per gemeente verschillen. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de natuurtoets.

Voor houtopstanden die zijn beschermd binnen de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedsfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het plangebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van LNV of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN is de [provinciale website](#) geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat (seizoensgebonden) soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen tijdens één terreinbezoek. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en de habitatvoorkeur(en) van relevante soorten kunnen echter wel indicaties worden gegeven van de potentiële aanwezigheid van deze soorten in het plangebied. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 16 maart 2022 is vanaf circa 09.30 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Weersomstandigheden tijdens het terreinbezoek waren droog, licht bewolkt, circa 12°C en windkracht 3-4 Bft. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet belopen.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is in het kader van de relevante natuurwetgeving. Er kan worden vastgesteld of er vervolgonderzoek benodigd is om de aan- of afwezigheid van beschermde soorten te bepalen en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de relevante natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens worden in [paragraaf 4.2](#) de resultaten van de in het plangebied aanwezige of verwachte beschermde soorten uiteengezet op basis van de bureaustudie en het terreinbezoek. Daarna wordt in [paragraaf 4.3](#) de ligging weergegeven van gebieden die beschermd zijn in het kader van de Wnb of provinciale wetgeving in (de omgeving van) het plangebied. Dit betreffen Natura 2000-gebied, Groene Contour en Weidevogelkerngebieden.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt ten zuiden van de A12 en ten westen van Veenendaal (zie figuur 1.1). Locatie A ligt ten oosten van de Eindseweg 5 en locatie B ligt ten zuiden van de Eindseweg 22a (gemeente Utrechtse Heuvelrug, Provincie Utrecht). Het zijn beide agrarische percelen. Perceel A betreft bemeste graslanden waar een deel van het jaar koeien op grazen. Diverse houtwallen doorkruisen en begrenzen het perceel. Aan de noordoostzijde ligt een bosschage. Ten tijde van het terreinbezoek werd op perceel B een maisakker gerealiseerd. Aan de westzijde ligt een houtwal en langs de zuidzijde is oevervegetatie en struweel aanwezig. In Figuur 4.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 4.1. Impressie van het plangebied. A) Overzichtsfoto perceel A; B) Houtwal perceel A; C) Bosschage ten noordoosten van perceel A; D) Overzichtsfoto perceel B; E) Houtwal ten westen van perceel B; F) Oevervegetatie ten zuiden van perceel B.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het plangebied diverse beschermde soorten zijn waargenomen (in een straal van circa 2,5 kilometer). Dit betreffen beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming, alsmede vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van beschermde soorten in of nabij het plangebied (binnen 2,5 km). De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2017-2022).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Wespendief	X		
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter			X
	Das			X
	Eekhoorn			X
	Steenmarter			X
	Wolf		X	
Vleermuizen	Franjestaart		X	
	Gewone dwergvleermuis		X	
	Gewone grootoorvleermuis		X	
	Laatvlieger		X	
	Rosse vleermuis		X	
	Ruige dwergvleermuis		X	
Amfibieën	Heikikker		X	
	Kamsalamander		X	
	Poelkikker		X	
Reptielen	Hazelworm			X
	Levendbarende hagedis			X
	Ringslang			X
	Zandhagedis		X	
Insecten - Dagvlinders	Grote vos			X
Vissen	Grote modderkruiper			X
Planten	Geen waarnemingen			
Overige soortgroepen	Geen waarnemingen			

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort en kennis over de terreingeschiktheid voor soorten, is beoordeeld of het plangebied mogelijk een functie vervult voor deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

Afbakening relevante soortgroepen

Het plangebied betreft twee agrarische percelen van beperkte omvang. Perceel A betreft voornamelijk bemeste graslanden met kavelsloten en houtwallen. De graslanden worden een deel van de tijd begraaasd en er wordt mest geïnjecteerd. Perceel B is onlangs omgevormd tot maisakker. De ligging van beide percelen is midden in agrarisch gebied omringd door boerenerven, bosschages wegen, spoorlijnen en overige infrastructuur. Er is sprake van verstoring door menselijke activiteiten. Qua open water zijn er enkel wat kavelsloten aanwezig. Dergelijk gebied is niet geschikt voor alle soort(groep)en, en het verspreidingsgebied van een aantal soorten loopt niet tot aan de regio Veenendaal/Overberg. Derhalve zijn niet alle biotoop-kritische (sub)soortgroepen relevant. Zo zijn er onder andere op basis van het terreinbezoek geen effecten (overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wnb) aan de orde op de volgende beschermde soort(groep)en: waterzoogdieren, wolf, reptielen (hazelworm, ringslang en zandhagedis), amfibieën, vissen, vlinders, libellen en overige soortgroepen (kevers, kreeftachtigen, weekdieren, mieren en slakken). Er is voor deze soort(groep)en geen essentieel leefgebied in het plangebied. Effecten zijn op voorhand uitgesloten.

De overige soortgroepen worden hierna beschreven: **reptielen (levendbarende hagedis), vogels, zoogdieren (boommarter, das, eekhoorn, steenmarter en vleermuizen).**

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie zijn een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd.

Gebouw bewonende soorten

Uit de bureaustudie kwam naar voren dat er in de omgeving van het plangebied gebouw bewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen. De gierzwaluw, huismus, kerkuil en slechtvalk zijn gebouw bewonende vogelsoorten, en ook de steenuil kan bebouwing als nestplaats of rustplaats gebruiken. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig waar voornoemde soorten een verblijfplaats in kunnen hebben. Het plangebied zou wel als foerageergebied voor de kerkuil kunnen fungeren, met name perceel A. Tijdens het terreinbezoek zijn in een deel van een houtwal aan de zuidzijde van perceel A huismussen waargenomen. Delen van deze en andere houtwallen nabij omliggende boerenerven kunnen onderdeel zijn van leefgebied van huismussen die (mogelijk) in bebouwing op boerenerven broeden. In hoofdstuk 5 zullen eventuele effecten en vervolgstappen ten gevolge van de beoogde ontwikkeling in het plangebied voor huismus en kerkuil uiteengezet worden.

Boom bewonende soorten

Uit de bureaustudie kwam naar voren dat er in de omgeving van het plangebied boom bewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen (boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespandief). Binnen het plangebied zelf zijn geen potentiële nestplaatsen aanwezig voor deze soorten. Er zijn enkel kleine en dunne bomen aanwezig in de houtwallen, welke ongeschikt zijn voor (grote) nesten van voornoemde

vogelsoorten. Aan de oostkant van perceel A, buiten het plangebied, zijn een bosschage en een bomenlaan met grotere en oudere bomen aanwezig. Hierin zouden in potentie nesten van jaarrond beschermde soorten kunnen voorkomen, echter zijn deze tijdens het terreinbezoek niet waargenomen. Er is tijdens een later veldbezoek op 28 maart 2022 een rustende ransuil waargenomen in een houtwal bij perceel A. Het plangebied kan als foerageergebied fungeren voor soorten als de boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer die in de bomen (in bossen en bosschages) in de (wijdere) omgeving verblijven. In hoofdstuk 5 zullen eventuele effecten en vervolgstappen ten gevolge van de beoogde ontwikkeling in het plangebied voor boom bewonende soorten uiteengezet worden.

Overige soorten – grote gele kwikstaart en ooievaar

De grote gele kwikstaart broedt voornamelijk langs stromende watergangen als beken en rivieren, maar ook langs zwak stromende en zelfs stilstaande wateren. De watergangen zijn bij voorkeur omzoomd met loofbomen. De soort nestelt vaak in dichte vegetatie of boomwortels langs natuurlijke oevers of in nissen in muren, kunstwerken, bruggen of stuwen. Voor deze soort zijn in het plangebied geen geschikte nestlocaties of functioneel leefgebied aanwezig. Ooievaars komen met name voor in extensief beheerde weilanden (in veenweidegebieden) en in uiterwaarden. Als broedplek worden kunstmatige nestgelegenheden op daken of wagenwielen gebruikt. Daarnaast maakt de ooievaar zelf nesten in bomen. Er zijn geen nesten ter grootte van een ooievaarsnest aangetroffen in het plangebied. Daarnaast is er geen sprake van essentieel functioneel leefgebied binnen het plangebied.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Naast jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) zijn er ook categorie 5 vogelsoorten, waarvan nesten enkel jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Tijdens het veldbezoek zijn enkele categorie 5 soorten waargenomen, namelijk de boomkruiper, ekster en koolmees. In het plangebied zijn echter geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden kunnen vinden in de omgeving. Derhalve is er geen sprake van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming van nesten van categorie 5 soorten rechtvaardigen.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1)

Het plangebied biedt voedselaanbod, schuilgelegenheid en potentieel geschikte nestlocaties voor diverse algemene broedvogels. De struiken, bomen en houtwallen vormen geschikte broedlocaties voor diverse zangvogels en duiven. Tijdens het terreinbezoek werden verschillende algemene vogelsoorten waargenomen en/of gehoord, zoals de kraai, veldleeuwierik, witte kwikstaart, roodborst, en vink. In hoofdstuk 5 zullen de effecten en vervolgstappen ten gevolge van de beoogde ontwikkeling in het plangebied voor algemene vogelsoorten uiteengezet worden.

Grondgebonden zoogdieren

Das

De das leeft in diverse biotopen. Vaak betreffen het hooggelegen en laaggelegen gronden op korte afstand van elkaar, in meestal bosrijke gebieden met kleinschalige akker- en weidelandschappen met voldoende bosschages, houtwallen, struweel, singels en heggen. Dassen leven in burchten welke veelal in bosranden, houtwallen, brede heggen, in hoog liggend terrein of op hellingen liggen. Daarbij is de nabijheid van voedselgronden (gras- en akkerlanden) en water van belang. Een burcht heeft meestal 3-10 ingangen en bestaat uit holen (woonketels) die door lange gangen (pijpen) verbonden zijn. Soms bouwen dassen elders foerageer- of bijburchten als daar meer voedselaanbod is of als de hoofdburcht verstoord is. Verder hebben dassen in hun voedselgronden vluchtpijpen waarin ze zich kunnen verbergen of kunnen uitrusten. Belangrijk voor het habitat van de das zijn voldoende voedselaanbod; voldoende dekking; een goed vergraafbare grond met een

grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld en weinig verstoring (BIJ12 kennisdocument Das, 2017; Zoogdiervereniging, 2020).

In het bosschage ten noordoosten van perceel A is een dassenburcht aanwezig. Het betreft een vrij grote burcht met in totaal 10-15 in- en uitgangen verdeeld over een lichte verhoging in het landschap. Er lopen diverse wissels van en naar de burcht, waaronder een vrij duidelijke aan de noordzijde van het grasland in perceel A (zie figuur 4.2). Het is aannemelijk dat de dassen zich over perceel A naar het bosgebied ten westen/zuidwesten van het plangebied verplaatsen. Daarnaast vormen de bemeste graslanden van perceel A geschikt foerageergebied voor de dassen. Perceel B ligt aan de overzijde van een spoorweg op enige afstand (circa 800 m) van perceel A en de dassenburcht. Het is waarschijnlijk dat perceel B geen essentiële foerageer of migreer functie vervult voor de dassen, gezien de afstand en gezien de aanwezigheid van veel vergelijkbaar gebied in de directe omgeving. Perceel A in het plangebied is mogelijk onderdeel van essentieel foerageergebied of essentiële migratieroutes van dassen, gezien de aard van het perceel in combinatie met de ligging naast een dassenburcht. In Hoofdstuk 5 zullen de effecten en vervolgstappen ten gevolge van de beoogde ontwikkeling in het plangebied voor dassen uiteengezet worden.

Figuur 4.2. A) Een deel van de dassenburcht in het bosschage ten noordoosten van perceel A; B) Een mestputje van een das ; C) Een wissel aan de noordzijde van het grasland in perceel A; D) Een wissel in het bosschage.

Eekhoorn

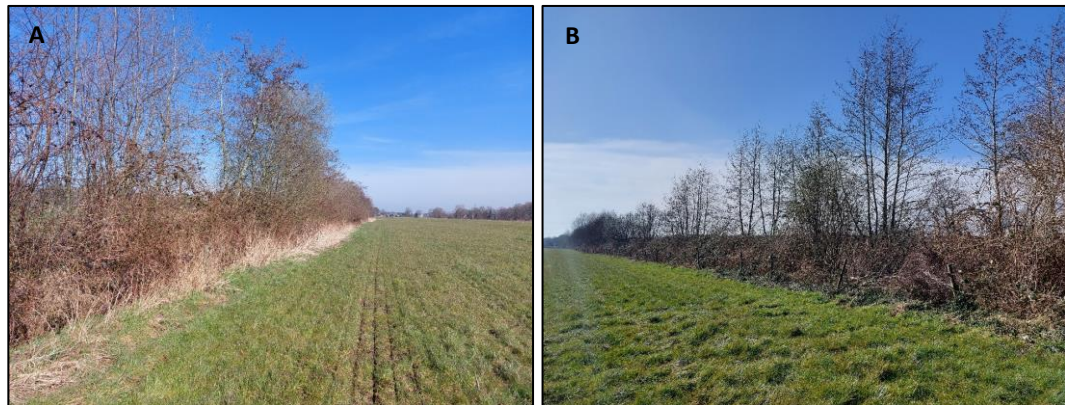
De eekhoorn leeft in loofbos, naaldbos of gemengd bos, maar ook in tuinen, parken en houtwallen in stedelijk gebied met voldoende hoge en oude bomen. Oudere loof en naaldbomen bieden schuil- en nestgelegenheid en voorzien de soort in hun voedselbehoefte (voornamelijk zaden en noten) (Zoogdiervereniging, 2021). Eekhoorns bouwen op minstens 5 m hoogte slaapnesten in bomen. Het bosschage ten noordoosten van perceel A en de bomenrij ten oosten van perceel A bieden in

potentie geschikt habitat voor (nesten van) eekhoorns. Deze vallen echter buiten de beoogde ontwikkeling en blijven behouden. Het plangebied zelf is niet van essentiële betekenis voor de soort, gezien het grotendeels monotoon grasland en een maisakker betreft. Eventueel aanwezige foeragerende eekhoorns in de houtwallen in het plangebied kunnen tijdelijk uitwijken naar nabij gelegen gebieden tijdens de werkzaamheden. Derhalve is het plangebied niet van essentieel belang voor eekhoorns.

Boommarter en steenmarter

De boommarter en steenmarter zijn marterachtigen en leven in gebieden met veel afwisselende- en dekking biedende structuren. De boommarter komt met name voor in bosrijke omgevingen. Rust- en/of verblijfplaatsen bevinden zich vaak in boomholten, holen gemaakt door andere dieren (vos, das, konijn) of onder takkenbossen. Het voorkeurs habitat van de steenmarter betreft steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De soort komt met name voor nabij steden, dorpen en boerderijen, in parklandschappen en gebieden met kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Verblijfplaatsen van steenmarters bevinden zich in boomholten, takkenhopen, dichte struwelen, zolders, kruipruimtes, spouwmuuren of ruimten onder dakbedekkingen. De aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen is van belang voor deze soorten, gezien deze kunnen dienen als foerageer- en jachtgebied (Zoogdierverseniging, 2021).

De dekking biedende houtwallen die langs en in het plangebied liggen (zie figuur 4.3) fungeren mogelijk als onderdeel van functioneel leefgebied in de vorm van een migratieroute of foerageergebied voor, met name, steenmarters. Dit geldt ook voor de delen met oevervegetatie langs kavelsloten. De graslanden in perceel A en de maisakker in perceel B zullen geen belangrijke functie hebben voor steenmarter en boommarter. Verblijfplaatsen worden niet verwacht in het plangebied. Deze komen in de omgeving van het plangebied mogelijk wel voor in bosschage en/of op boerenerven met schuren. In Hoofdstuk 5 zullen de effecten en vervolgstappen ten gevolge van de beoogde ontwikkeling in het plangebied voor de boommarter en steenmarter uiteengezet worden.

Figuur 4.3. A) Houtwal in perceel A; B) Houtwal in perceel B. Deze structuren kunnen onderdeel zijn van functionele leefgebied van steenmarter en, in mindere mate, boommmarters.

Vleermuizen

Uit de bureaustudie is gebleken dat de franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis voorkomen in de omgeving van het plangebied. Alle vleermuissoorten zijn beschermd en staan vermeld op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van vleermuishabitat

Boom bewonende vleermuizen

Binnen het plangebied zijn bomen aangetroffen die holtes of loshangend schors bevatten waar vleermuizen in kunnen verblijven. De bomen in de houtwallen zijn te dun om hier überhaupt geschikt voor te zijn. Bovendien is er geen sprake van het kappen van bomen. Het voorkomen van verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen is uitgesloten.

Gebouw bewonende vleermuizen

Binnen het plangebied is geen bebouwing aanwezig. Het voorkomen van verblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen is uitgesloten.

Foerageergebied en vliegroutes

Naast de aanwezigheid van verblijfplaatsen kunnen zich foerageergebieden en/of vliegroutes bevinden in het plangebied. Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied, gezien het agrarische karakter en de afwezigheid van luwtes te midden van opgaande groenstructuren in combinatie met groot oppervlaktewater in de nabijheid. In de omgeving is tevens voldoende en alternatief foerageergebied aanwezig. Het is niet onmogelijk dat de grotere houtwallen en, met name, de bomenrij ten oosten van perceel A een functie hebben als vliegroute voor vleermuizen. Echter, zal er geen sprake zijn van een essentiële vliegroute, gezien er alternatieven aanwezig zijn in de omgeving. Daarnaast blijven al deze structuren behouden en worden zelfs versterkt.

Het plangebied vormt geen essentieel leefgebied voor gebouw bewonende of boom bewonende vleermuizen.

Reptielen

Levendbarende hagedis

Uit de bureaustudie is gebleken dat de levendbarende hagedis voorkomt in de omgeving van het plangebied. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort welke een voorkeur heeft voor de habitattypen (natte) heide en hoogveen. De soort komt echter ook voor in open bossen, ruige graslanden en in bermen van (spoor)wegen. Hier worden levendbarende hagedissen met name aangetroffen op structuurrijke overgangen van droge naar vochtige terreindelen en/of oevers. De aanwezigheid van structuurrijk habitat met open plekken om te zonnen, voldoende beschutting, voldoende ei afzetmogelijkheden en een ruim aanbod van wateren in nabijheid van hoge gronden zijn belangrijke randvoorwaarden. Overwintering gebeurt boven het grondwaterniveau in grote gras- en zeggepollen, oude zoogdierholen, onder boomstronken en dergelijke (BIJ12 kennisdocument levendbarende hagedis, 2017). De waarnemingen van de soort zijn voornamelijk gedaan in het bos van de Utrechtse Heuvelrug ten zuiden van het plangebied (NDFF 2017-2022). De bermen van de spoorweg ten noorden van perceel A en het bosschage ten noordoosten zijn mogelijk onderdeel van functioneel leefgebied van de levendbarende hagedis. Dit valt echter buiten het plangebied en deze delen worden niet aangetast binnen de beoogde ontwikkeling. Bovendien zijn er uitwijkmogelijkheden langs andere delen van de spoorweg. Derhalve is het plangebied niet van essentieel belang voor levendbarende hagedissen.

Planten

Beschermde plantensoorten komen aannemelijk niet voor in het plangebied, gezien het gecultiveerde, geëutrofieerde en verstoorde karakter van de twee percelen in het plangebied. Veel beschermde plantensoorten stellen vrij biotoop-specifieke eisen aan hun standplaats, zoals kalkhoudende en/of voedselarme grond.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voorkomen in het plangebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

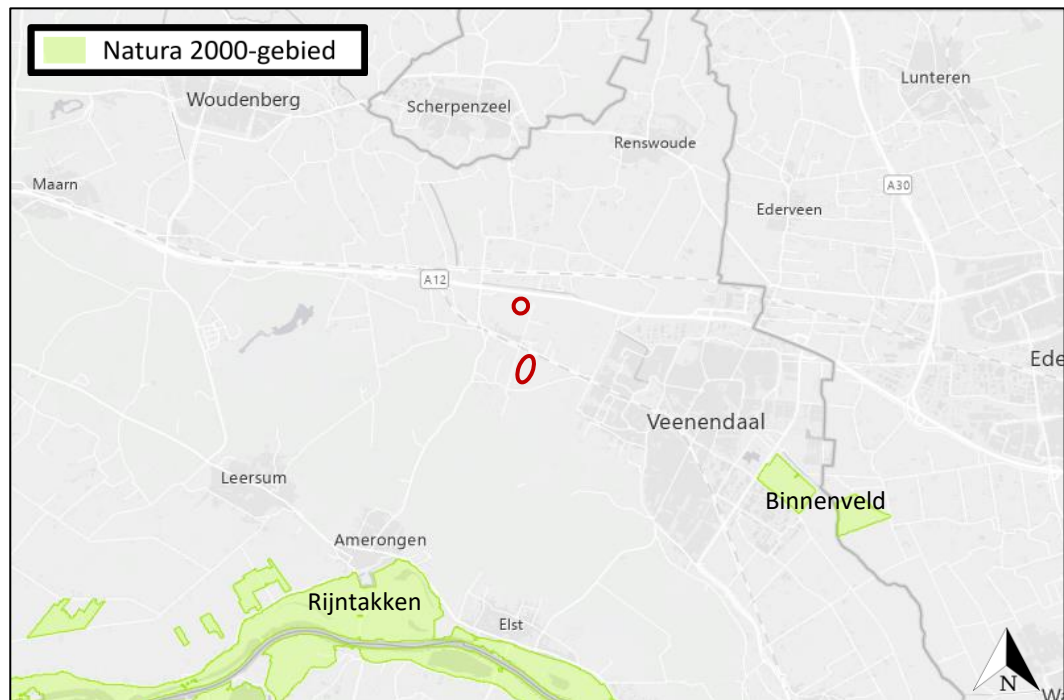
Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Jaarrond beschermde soorten (huismus, kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer)	Artikel 3.1	Ja (huismus en ransuil) Mogelijk (rest)	Huismussen waargenomen in deel van houtwal nabij bebouwing. Vormt aannemelijk functioneel leefgebied van huismussen. Ransuil waargenomen in houtwal in perceel A. Het plangebied vormt mogelijk foerageergebied voor kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer.
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Ja	Enkele soorten waargenomen in plangebied en potentieel geschikte broedlocaties in de vegetatie.
Das	Artikel 3.10	Ja	Burcht in bosschage ten noordoosten van perceel A. Wissels rondom en mogelijk in plangebied. Perceel A vormt onderdeel van functioneel foerageergebied van dassen.
Steenmarter en boommarter	Artikel 3.10	Mogelijk	Houtwallen in en om plangebied hebben mogelijk een functie als migratieroute en/of foerageergebied.

4.3 Beschermde gebieden

4.3.1 Natura 2000-gebieden

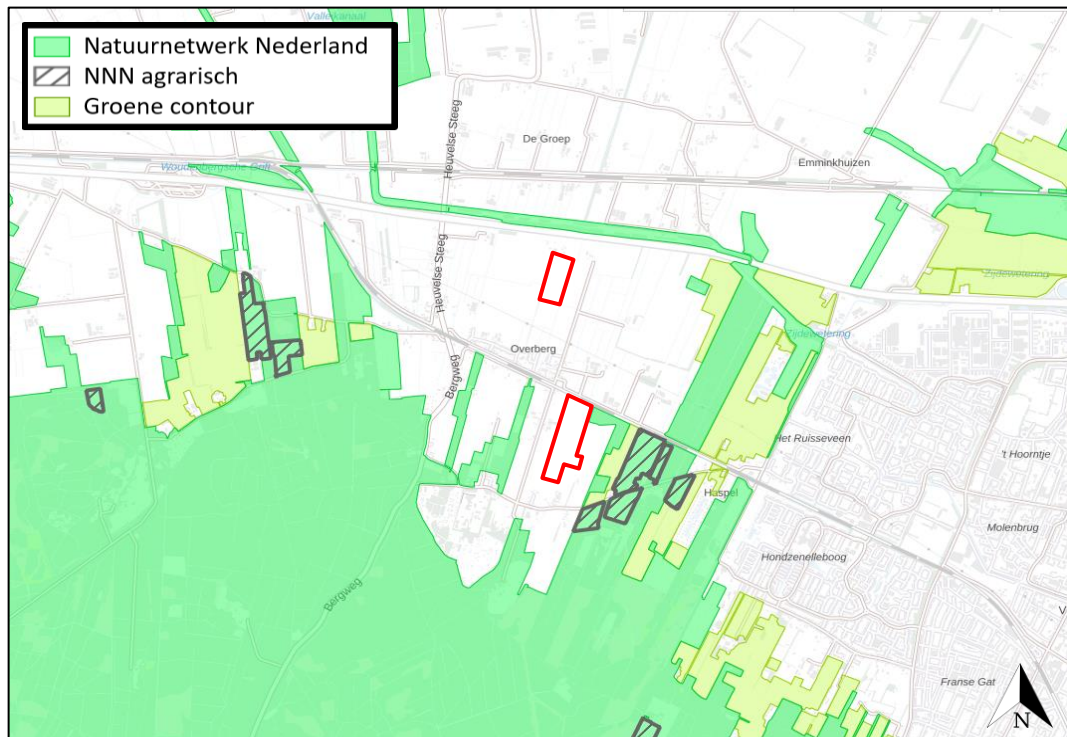
Plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden Rijntakken ligt op circa 4,5 km afstand ten zuiden van perceel A van het plangebied. Het Binnenveld ligt ten oosten op circa 5 km afstand (zie figuur 4.4). In hoofdstuk 5 worden mogelijke effecten ten gevolge van de werkzaamheden op dit gebied beschouwd.

Figuur 4.4. Ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van omliggende Natura 2000-gebieden. Bron: natura2000.nl, 2022.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland en Groene contour

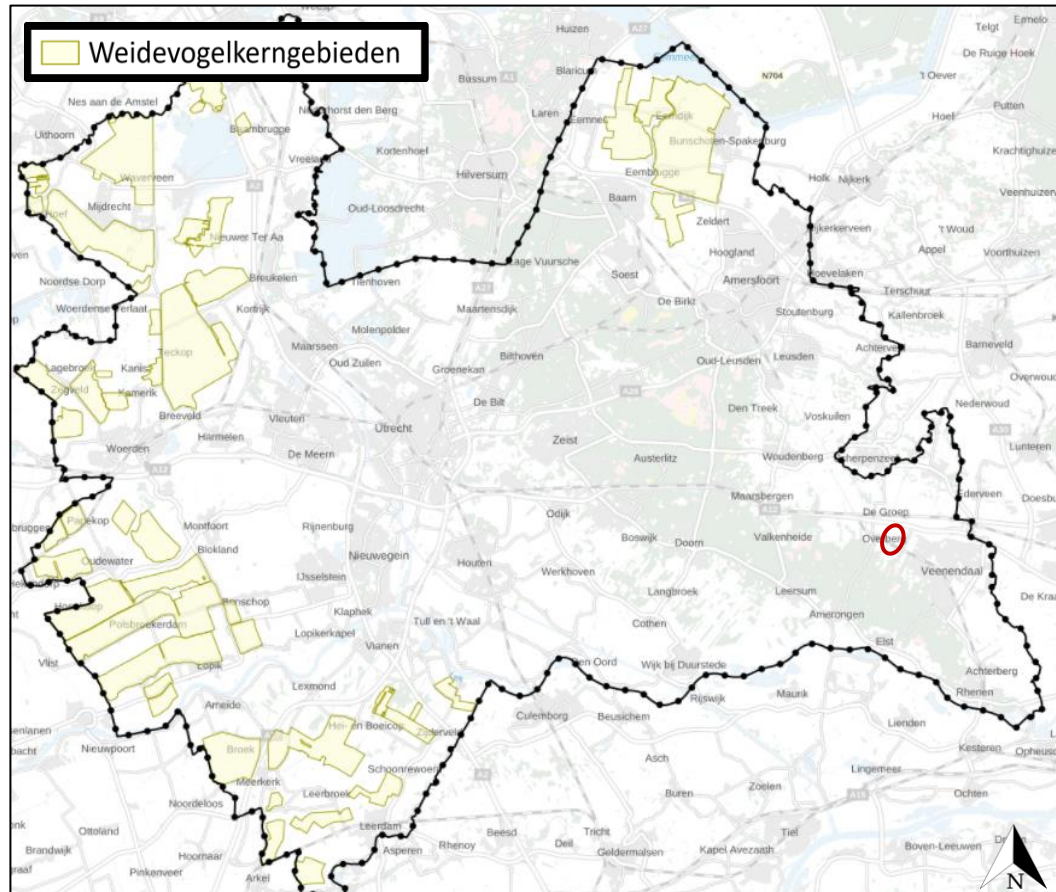
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland of de Groene contour. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied grenst ten noordoosten aan perceel A van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat behoort tot de Groene contour ligt op circa 240 m afstand ten oosten van perceel A (zie figuur 4.5). In hoofdstuk 5 worden mogelijke effecten ten gevolge van de werkzaamheden op dit gebied beschouwd.

Figuur 4.5. Ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland en de Groene contour. Bron: ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl, 2022.

4.3.3 Weidevogelkerngebieden

Plangebied ligt niet in Weidevogelkerngebied. Het dichtstbijzijnde Weidevogelkerngebied ligt op circa 20 km afstand ten noordwesten van perceel B van het plangebied (zie figuur 4.6). In hoofdstuk 5 worden mogelijke effecten ten gevolge van de werkzaamheden op dit gebied beschouwd

Figuur 4.6. Ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Weidevogelkerngebieden. Bron: ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl, 2022.

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het plan gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangegeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling plan

De volgende biotopen worden beïnvloed door het voornemen:

- Bemest grasland wordt getransformeerd naar een zonnepark;
- Een maisakker wordt getransformeerd naar een zonnepark;
- Houtwallen worden uitgebreid/versterkt;

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

De effecten op beschermde soorten als gevolg van de beoogde ontwikkeling worden per relevante soortgroep getoetst. Enkel de soortgroep in Tabel 4.2 zijn relevant bevonden voor het plangebied. Derhalve wordt enkel op deze soortgroepen ingegaan:

- Vogels (jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels);
- Zoogdieren (dassen, steenmarters, boommarters).

Op overige soortgroepen zijn geen effecten aan de orde.

5.2.1 Vogels

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenaamde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 1).

Huismus

Er zijn enkele huismussen aangetroffen in het zuidelijk deel van de houtwal in perceel A, nabij de bebouwing op het aangrenzende boerenerf. Het betreffen aannemelijk rust- en/of slaapplekken. Er is geen sprake van broedplaatsen. Deze, en alle andere, houtwallen blijven behouden, waardoor er geen functioneel leefgebied wordt weggenomen. Daarnaast zijn er in de omgeving voldoende en alternatieve structuren aanwezig waar de huismussen, indien nodig, tijdelijk naar kunnen uitwijken ten tijde van de werkzaamheden. In de gebruiksfase is er sprake van weinig verstoring en zijn de groenstructuren weer volledig beschikbaar. Derhalve is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb met betrekking tot huismussen. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

Kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil

Gezien er geen bebouwing aanwezig is waar een kerkuil in zou kunnen broeden en gezien er geen sprake is van kapwerkzaamheden worden er per definitie geen nesten van kerkuilen of boom bewonende roofvogelsoorten weggenomen. Daarnaast is er bij de beoogde ontwikkeling aannemelijk geen sprake van het verstoren van nesten die eventueel in nabij gelegen bosschages of bomenrijen voorkomen, aangezien de werkzaamheden voornamelijk op grondniveau zullen plaatsvinden en er geen zware machines op het plangebied gebruikt zullen worden. Van verstoring van potentiële nestplaatsen van de kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil is derhalve geen sprake.

In het plangebied is wel potentieel foerageergebied aanwezig voor enkele jaarrond beschermde roofvogel soorten. Deze soorten jagen mogelijk op prooi in het grasland in perceel A of op de maisakker in perceel B, en gebruiken de houtwallen en paaltjes rondom de graslanden en akker (mogelijk) als uitkijkpost. Het plangebied ligt echter te midden van vergelijkbare agrarische velden, waardoor er veel (alternatieve) foerageergebieden aanwezig zijn waar de soorten (tijdelijk) naar kunnen uitwijken tijdens de werkzaamheden, indien deze velden beschikbaar blijven en niet door andere ontwikkelingen omgevormd worden. De houtwallen blijven allen behouden en worden versterkt, waardoor deze als rust- en uitkijkpost gebruikt kunnen blijven. In de realisatiefase kunnen roofvogels weer foerageren in het plangebied; er zijn studies die aantonen dat roofvogels gebruik maken van zonneparken om te foerageren (Klaassen et al, 2018). Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb met betrekking tot kerkuil, boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). In bebouwing en/of opgaande vegetatie in het plangebied kunnen nesten gebouwd worden door soorten zoals duiven, merels en/of zangvogels. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan over het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedperiode (circa maart t/m juli¹). Concrete broedgevallen mogen niet aanwezig zijn tijdens werkzaamheden. Op deze wijze is er geen sprake van belemmeringen vanuit de Wet natuurbescherming.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatie-specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Werken buiten broedseizoen van algemene broedvogels

Om verstoring en van broedgevallen van algemene broedvogels te voorkomen, dient buiten de broedperiode (circa maart t/m juli¹) gewerkt te worden.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Das

De das is vermeld op onderdeel A behorende bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor soorten vermeld op deze lijst geldt dat het verboden is om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijke te beschadigen of vernielen (art. 3.10, lid 2). Hiertoe behoren eveneens delen van functioneel leefgebied die essentieel zijn voor het functioneren van de verblijfplaatsen. Er is echter geen verbod op verstoring van deze soorten (in tegenstelling tot art. 3.1 en 5.3).

Als gevolg van de beoogde ontwikkeling worden graslanden (perceel A) en een maisakker (perceel B) getransformeerd naar zonneparken. In het bosschage ten noordoosten van perceel A is een dassenburcht aangetroffen. Gezien de grote omvang van de burcht betreft het mogelijk een hoofdburcht. Perceel A vervult mogelijk een essentiële foerageerfunctie voor de

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

dassen die deze burcht bewonen. Daarnaast liggen er wissels in en om dit perceel. De functionaliteit van dit perceel wordt mogelijk aangetast door de beoogde ontwikkeling. Perceel B ligt op enige afstand van de burcht te midden van vergelijkbaar agrarisch gebied en zal geen essentiële functie vervullen, gezien de aanwezigheid van voldoende en alternatief foerageergebied.

Om de functie van het plangebied en het effect van de beoogde ontwikkeling op de das te bepalen, is vervolgonderzoek benodigd (zie onderstaand kader). Indien er sprake is van een essentiële functie van het plangebied voor het functioneren van de nabij gelegen dassenburcht, dan dient bij aantasting van deze essentiële functie een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Dit hoeft vooralsnog niet direct een belemmering te zijn voor de uitvoerbaarheid van het voornemen. Soort specifieke mitigerende en compenserende maatregelen in, of in de directe omgeving van, het plangebied zijn in principe te combineren met de beoogde ontwikkeling. Wel moet dan aan een aantal voorwaarden voldaan worden:

- Er moet een alternatievenafweging zijn waaruit blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is;
- Er moet een wettelijk belang aangetoond kunnen worden op grond van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- De beoogde ontwikkeling mag geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de das.

Nader onderzoek naar de das

Om te bepalen of verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik van het plangebied door de das. Dit dient onderzocht te worden middels het plaatsen van cameravallen bij de burcht en belangrijke wissels gedurende minimaal 6 weken, bij voorkeur in de periode april-mei. Daarnaast dient gezocht te worden naar sporen als wissels, mestputjes, prenten, bijburchten, vluchtpijpen e.d. rondom de burcht, in het plangebied en in de bredere omgeving om een volledig beeld te verkrijgen van het territorium van de dassen.

Boommarter en steenmarter

De boommarter en steenmarter zijn vermeld op onderdeel A behorende bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor soorten vermeld op deze lijst geldt dat het verboden is om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijke te beschadigen of vernielen (art. 3.10, lid 2). Hiertoe behoren eveneens delen van functioneel leefgebied die essentieel zijn voor het functioneren van de verblijfplaatsen. Er is echter geen verbod op verstoring van deze soorten (in tegenstelling tot art. 3.1 en 5.3).

De houtwallen en delen met oevervegetatie zijn mogelijk onderdeel van functioneel leefgebied van, met name, steenmarter. Deze structuren blijven behouden en worden zelfs uitgebreid. Derhalve is er geen sprake van het wegnemen van mogelijk functioneel leefgebied. Gezien de opening aan de onderzijde van het hekwerk blijft de planlocatie zelf toegankelijk voor deze (en andere) soorten. Wel zal er mogelijk sprake zijn van verstoring tijdens de realisatiefase van de zonneparken. Deze kan geminimaliseerd worden door buiten de kwetsbare periode van de marterachtigen te werken (zie onderstaand kader).

Werken buiten kwetsbare periode van steenmarter en boommarter

De kwetsbare periode van steenmarters en boommarter valt binnen de periode van mei-september. Om verstoring van (mogelijk) functioneel leefgebied te voorkomen dienen de werkzaamheden plaats te vinden buiten deze periode.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat binnen 4,5 kilometer afstand van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Gezien de afstand tot N2000 gebied en de aard van de beoogde ontwikkeling (plaatsing van zonnepanelen waarvoor geen zwaar materiaal benodigd is en het aanleggen van groen), kan gesteld worden dat er geen sprake is van negatieve effecten op soorten, habitats van soorten of habitattypen in Natura 2000-gebied met betrekking tot geluidsverstoring, lichtverstoring en verontreiniging. Een toename in stikstofdepositie kan leiden tot verzuring en vermessing van Natura 2000-gebieden. In de gebruiksfase is er geen sprake van een significante toename in stikstofdepositie in Natura 2000-gebied, gezien de uitgebruikname van landbouwgrond wat tot een daling in stikstofuitstoot zal leiden.

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. In dit wetsvoorstel is een vrijstelling opgenomen voor bouwactiviteiten (art. 2.9a), waarbij er een ongelimiteerde vrijstelling geldt voor stikstofdepositie als gevolg van bouwactiviteiten tijdens de realisatiefase van een project. Er geldt geen drempelwaarde en er hoeven ten behoeve van een natuurvergunningaanvraag (gebiedsbescherming) geen berekeningen en daarbij behorende beoordeling van de stikstofdepositie voor de realisatiefase meer plaats te vinden. Daarom dienen uitsluitend de gevolgen van de stikstofdepositie tijdens de gebruiksfase in beeld te worden gebracht.

Aangezien er geen significante negatieve effecten zijn op het meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden, is er eveneens geen aanleiding om te verwachten dat er op Natura 2000-gebieden op grotere afstand effecten zullen optreden. Een vervolgonderzoek is niet aan de orde. De verbodsbepalingen omtrent gebiedsbescherming uit de Wet natuurbescherming staan de uitvoering van de beoogde ontwikkeling niet in de weg.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor wat betreft het NNN dienen bij directe effecten vervolgstappen genomen te worden. Er bevindt zich geen NNN gebied binnen de grenzen van het plangebied. Van directe aantasting van het NNN is derhalve geen sprake. In de omgeving van het plangebied liggen wel NNN gebieden. Het dichtstbijzijnde NNN gebied grenst aan de noordoostzijde van perceel A (het zuidelijke perceel) van het plangebied. Externe werking is echter in de provincie Utrecht geen toetsingskader. Het NNN-beleid staat de uitvoering van het plan derhalve niet in de weg. Echter, kan er wel sprake zijn van effecten op het functioneren van het NNN, ondanks dat NNN-beleid geen verdere toetsing vereist. Mogelijk moet hier in de ruimtelijke onderbouwing rekening mee gehouden worden.

5.3.3 Effecten op de Groene contour

Het plangebied ligt niet in een gebied dat behoort tot de Groene contour. Nadelige gevolgen zijn niet aan de orde. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

5.3.4 Effecten op Weidevogelkerngebieden

Het plangebied ligt op ruime afstand van Weidevogelkerngebied. Nadelige gevolgen zijn niet aan de orde. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

6 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Kerkuil *Tyoto alba*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Levendbarende hagedis *Zootoca vivipara*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Poelkikker *Rana lessonae*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Zandhagedis *Lacerta agilis*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Roek *Corvus frugilegus*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*, versie 1.0. Publicatie: BIJ12, Utrecht.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.

Klaassen, R., Schaub, T., Ottens, H., Schotman, A., Snethlage, J., Mol, G. (2018). Literatuurstudie en formulering richtlijnen voor een ecologische inrichting van zonneparken in de provincies Groningen en Noord-Holland.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Websites:

www.arcgis.com
www.bij12.nl
www.nationaalgeoregister.nl
www.natura2000.eea.europa.eu
www.ndff.nl
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
[https://.ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl](https://ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl)
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlinderstichting.nl
www.wilde-planten.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblaauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaat
	pimperlblaauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblaauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bultrug, gewone vinvis
	gladde slang		bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis		gestreepte dolfijn
	zandhagedis		gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts		grijze dolfijn
	kleine vlotvaren		kleine zwaardwalvis
Vissen	steur		narwal
	houting		orka
Weekdieren	bataafse stroommossel		tuimelaar
	platte schijfhoren		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket, zomerschroeforchis		noordse vinvis, potvis
	drijvende waterweegbree		butskop
	groenknolorchis		dwergvinvis
	kruipend moerasscherm		griender, witte dolfijn
			spitsdolfijn van gray

Tabel B (1). “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparelmoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimperlblauwtje		Damhert
	Duinparelmoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote parelmoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimperlblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparelmoervlinder		Konijn*
	Veenhooibeestje		Molmuis
	Veldparelmoervlinder		Ondergrondse woelmuis*
Reptielen	Zilveren maan		Ree*
	Adder		Rosse woelmuis*
	Hazelworm		Steenmarter
	Levendbarende hagedis		Tweekleurige bosspitsmuis*
Libellen	Ringslang		Veldmuis*
	Beekkrombout	Kevers	Veldspitsmuis*
	Bosbeekjuffer		Vos*
	Donkere waterjuffer		Waterspitsmuis
	Gevlekte glanslibel		Wezel**
	Gewone bronlibel		Wild zwijn
	Hoogveenglanslibel		Woelrat*
	Kempense heidelibel		
	Speerwaterjuffer		Vliegend hert

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel B (2). Per provincie vrijgestelde “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a. (aangegeven met een ‘x’ of ‘*’).

Soort	Friesland	Groningen	Drenthe	Overijssel	Gelderland	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Flevoland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Aardmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bastaardkikker / Middelste groene kikker	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bruine kikker	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	x	x	x			x		x				x
Dwergmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eekhoorn												(*)
Egel	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone bosspitsmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
Hazelworm												(**)
Hermelijn	x	x	x			x		x				x
Huisspitsmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kleine watersalamander	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
Levendbarende hagedis												(***)
Meerkikker	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Molmuis												x
Ondergrondse woelmuis	x	x	x		x	x	x		x	x	x	x
Ree	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	x											(****)
Tweekleurige bosspitsmuis	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Veldmuis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	x	x	x			x		x				x
Wild zwijn											x	
Woelrat	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

(*) = vrijgesteld maart–april en juli t/m november (**) = vrijgesteld in juli t/m september, (***) = 15 aug t/m 15 okt, (****) = 15 aug t/m feb ([Wijzigingsverordening](#), provincie Limburg, 2017)

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geploide vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkvioletje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Algemene Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

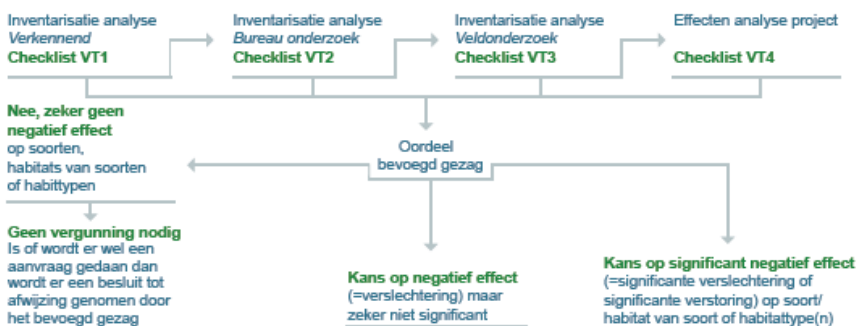
Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Stroomschema vergunningsprocedure

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Deze is ook van kracht onder de huidige Wet natuurbescherming. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

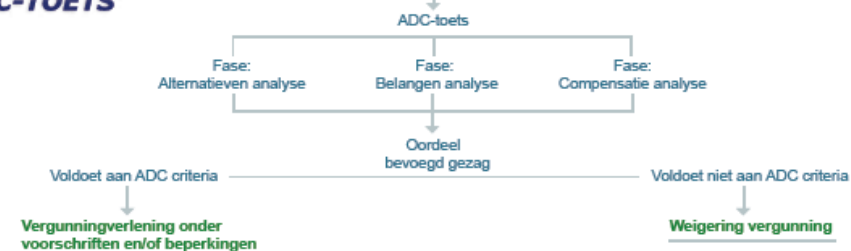
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 6 20606920

www.anteagroup.nl